

Sygn. akt VIII Ka 25/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Szczurewski

Protokolant: Aneta Chardziejko

przy udziale Prokuratora Haliny Dyszlatys

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 roku

sprawy K. R.

oskarżonego z art. 178a § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 28 listopada 2012 r. sygn. akt VII K 1008/12

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że czasookres orzeczonego wobec oskarżonego w punkcie II wyroku zakazu prowadzenia pojazdów rowerowych łagodzi do 1 (jednego) roku.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Uzasadnienie:

K. R. został oskarżony o to, że w dniu 02 października 2012 roku o godzinie 15:00 w B. na drodze publicznej, na ulicy (...) prowadził rower (...) będąc w stanie nietrzeźwości co potwierdziły badania przeprowadzone na urządzeniu Alcosensor IV z wynikami: I badanie – 0,86mg/dm³, II badanie – 0,84 mg/dm³, tj. o czyn z art. 178a§2 kk.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 listopada 2012 r w sprawie VII K 1008/12 na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk i art. 67 §1 kk warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko oskarżonemu K. R. na okres próby wynoszący 1 /jeden/ rok.

Na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 3 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia pojazdów rowerowych na okres 2 /dwóch/ lat.

Na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 100 /stu/ złotych.

Zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator. Wyrokowi temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez uznanie, że zgromadzone i przeprowadzone w sprawie dowody pozwalają na przyjęcie, że wina oraz społeczna szkodliwość zarzucanego oskarżonemu K. R.

przestępstwa kierowania rowerem w stanie nietrzeźwości w dniu 02 października 2012 r w B. nie były znaczne, co skutkowało zastosowaniem wobec oskarżonego instytucji warunkowego umorzenia postępowania, podczas gdy prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego, przede wszystkim zaś zawartość alkoholu stwierdzona w powietrzu wydychanym przez oskarżonego, świadome lekceważenie przez oskarżonego porządku prawnego, nadużycie szczególnego zaufania, godzącego w bezpieczeństwo w ruchu drogowym, powinna prowadzić do skazania oskarżonego za zarzucane mu przestępstwo z art. 178a § 2 kk.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej prokurator poparł apelację zarzuty i wnioski w niej zawarte jednakże alternatywnie w wypadku nie uwzględnienia apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uzupełnienie podstawy orzeczenia środka karnego o przepis art. 42 § 2 kk i dostosowanie okresu próby warunkowego umorzenia postępowania do wysokości orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora, a właściwie jedynie alternatywny wniosek złożony na rozprawie apelacyjnej, który pośrednio doprowadził do zmiany wyroku jest zasadny i zasługiwał na uwzględnienie.

Co do samej apelacji to z treści wniesionego środka odwoławczego wynika, że skarżący kwestionuje nie tyle ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w sprawie, co prawnokarną ich ocenę z punktu widzenia przesłanek skutkujących zastosowaniem instytucji warunkowego umorzenia postępowania. Poza sporem w związku z tym pozostaje ustalenie, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa przewidzianego treścią art. 178a § 2 kk. Skarżący w treści apelacji nie neguje tego faktu, nadto w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów okoliczność ta nie budzi wątpliwości również Sądu Odwoławczego. Dlatego też Sąd II instancji ograniczył się do oceny okoliczności, które składają się na przewidziane w treści art. 66 § 1 kk przesłanki stosowania warunkowego umorzenia postępowania, tj. stopień winy i społecznej szkodliwości czynu, postawę sprawcy, karalność, właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób jego życia. Dokonana w ten sposób ocena prowadzi do wniosków takich samych jakie poczynił Sąd Rejonowy i utwierdza w słuszności zastosowania wobec oskarżonego w/w instytucji probacyjnej.

Odpowiadając na zarzut apelacji zauważyć należało, że istotą instytucji warunkowego umorzenia postępowania, zgodnie z założeniami ustawodawcy, jest likwidowanie konfliktu wywołanego przestępstwem. Znajduje ono zastosowanie tam, gdzie nie ma potrzeby ze względu na cele kary, jej wymierzenia, a nawet kontynuowania postępowania karnego i doprowadzenia do wyroku skazującego. Podstawowym zatem celem w/w instytucji jest cel wychowawczy, którego spełnienie oceniane jest poprzez sprawdzenie funkcjonowania sprawcy w okresie próby. Jest to szansa dana sprawcy, by pomyślnym upływem okresu próby udowodnił, że zrozumiał naganność swego postępowania i tym samym dał gwarancję akceptowania w przyszłości obowiązujących norm prawnych. Zastosowanie tego typu instytucji obwarowane jest szeregiem warunków. Nie każdy bowiem sprawca przestępstwa może skorzystać z szansy w postaci zastosowania tego rodzaju środka probacyjnego. Jak podkreśla się w piśmiennictwie, instytucja ta ma mieć zastosowanie do drobnej przestępczości.

Badając na tle niniejszej sprawy przesłanki przewidziane w treści art. 66 § 1 kk warunkujące stosowanie w/w instytucji w postaci stopnia winy, jak i społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, Sąd Okręgowy podziela dokonaną przez Sąd Rejonowy ich ocenę. Nie zachodzi konieczność powtarzania tej argumentacji gdyż sprowadziłoby się to do powielenia argumentacji Sądu Rejonowego. Wskazuje jedynie, iż o stopniu społecznej szkodliwości czynu decydują okoliczności zarówno natury przedmiotowej (rodzaj i charakter naruszanego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia), jak i podmiotowej (postać zamiaru albo brak zamiaru dokonania czynu zabronionego motywacja sprawcy). Natomiast wyznaczenie stopnia zawinienia wymaga ustalenia najpierw wszystkich przesłanek przypisania winy, a więc dojrzałości sprawcy i jego poczytalności, rozpoznawalności bezprawności czynu oraz braku anormalnej sytuacji motywacyjnej występującej w nasileniu uniemożliwiającym

wymaganie od sprawcy dania posłuchu normie prawnej. Ocena w/w elementów w realiach niniejszej sprawy pozwala na ustalenie, że zarówno stopień winy jak i społecznej szkodliwości czynu, jakiego dopuścił się oskarżony nie były, tak jak ustalił to prawidłowo Sąd Rejonowy, znaczne. Do okoliczności tych należy m. in. ustalenie, że oskarżony cierpi na niedowład rąk i nóg i w związku z tym przemieszczanie się rowerem sprawia mu mniej trudności niż poruszanie się pieszo. Niewątpliwie nie jest to tego rodzaju okoliczność, która może usprawiedliwić zachowanie się oskarżonego. Niemniej jednak w zestawieniu, że jechał bocznymi drogami o małym natężeniu ruchu, ma wpływ na ocenę stopnia jego winy.

Podkreślić w tym miejscu należy, że dokonana ocena zachowania oskarżonego z punktu widzenia stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, nie oznacza, że Sąd Okręgowy akceptuje lub choćby usprawiedliwia taką postawę. Wręcz przeciwnie sam fakt, iż oskarżony będąc w stanie nietrzeźwości usiadł na rower zasługuje na naganną ocenę i dezaprobatę. W świetle jednak pozostałych przesłanek przewidzianych treścią art. 66 § 1 k.k., a więc postawy K. R. prezentowanej w trakcie całego postępowania, jego nie karalności, właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego trybu życia, pozwala na akceptację danej mu przez Sąd Rejonowy szansy uniknięcia kary poprzez zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania. Oskarżony jest osobą, która do tej pory nie wchodziła w konflikt z prawem. Istnieją zatem przesłanki do uznania, że zachowanie objęte zarzutem było zdarzeniem epizodycznym w jego życiu. Nadto prezentowana przez niego w trakcie całego postępowania sądowego postawa świadczy o tym, że zrozumiał on naganność swego postępowania. Takie zachowanie uzasadnia trafność postawionej wobec niego dodatniej prognozy kryminologicznej poprzez przypuszczenie, że oskarżony pomimo umorzenia postępowania będzie w przyszłości przestrzegał porządku prawnego i nie popełni przestępstwa. Ważne znaczenie prognostyczne ma bowiem stosunek sprawcy do popełnionego czynu i wyrażony przez niego czynny żal. Biorąc pod uwagę te czynniki należało uznać, że na obecnym etapie postępowania uzyskana została pożądana postawa oskarżonego. Do dokonania oceny na ile jest ona trwała i prawdziwa, wystarczająca jest instytucja warunkowego umorzenia postępowania, która ma na celu sprawdzenie funkcjonowania oskarżonego w okresie próby z punktu widzenia przestrzegania norm prawnych. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęty przez Sąd Rejonowy okres próby 1 roku będzie wystarczający do wydania takiej oceny. Oskarżony natomiast doceniając daną mu przez Sąd szansę, winien poczynić starania, by szczególnie w okresie próby przestrzegać obowiązujących norma prawnych. Dopiero pomyślny upływ okresu próby gwarantuje ustalenie, że oskarżony wdrożył normy porządku prawnego do własnego postępowania i postawiona w dniu orzekania pozytywna prognoza kryminologiczna okazała się trafna.

W ocenie Sądu Okręgowego bez wątplenia trafnym, by nie rzec koniecznym, było orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów rowerowych. I o ile Sąd Okręgowy podziela zasadność tego rozstrzygnięcia o tyle jego wymiar uznaje za zbyt surowy. Roczny okres jego stosowania wydaje się wystarczający, a represja z nim związana spełni w stosunku do oskarżonego cele zapobiegawcze i wychowawcze i spowoduje, iż nigdy w przeszłości nie zdecyduje się on na prowadzenie jakiegokolwiek pojazdu po spożyciu alkoholu. Taka korekta czyni orzeczenie nie tylko sprawiedliwym, ale wydaje się konieczna także procesowo dla utrzymania jego wewnętrznej spójności.

I tak powyższe wywody dowodzą bezzasadności samej apelacji prokuratora. Sąd Okręgowy nie podziela także wniosku złożonego na rozprawie apelacyjnej o zmianę wyroku i uzupełnienie podstawy prawnej orzeczenia środka karnego o przepis art. 42 § 2 kk. Nie ulega wątpliwości, iż materialnoprawne warunki orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów precyzuje art. 42 § 1 i 2 kk i w wypadku skazania ma on charakter obligatoryjny. Natomiast zakaz prowadzenia pojazdów (w niniejszej sprawie rowerowych) w sytuacji, w której postępowanie karne zostaje warunkowo umorzone, pozostaje fakultatywny. Przepis art. 67 § 3 kk jest bowiem w zakresie orzekania tego środka karnego przepisem szczególnym w stosunku do art. 42 § 2 kk i wyłącza stosowanie tego ostatniego w zakresie przez siebie objętym, a więc przy warunkowym umorzeniu postępowania.

Natomiast nie można odmówić słuszności drugiemu wnioskowi prokuratora złożonemu na rozprawie apelacyjnej. Przepis art. 67 § 3 kk określa maksymalny – dwuletni okres na jaki zakaz ten może być orzeczony. Związek § 3 i § 1 art. 67 kk nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż okres orzeczonego zakazu nie może być dłuższy niż okres próby. A więc gdy próba została orzeczona (jak w niniejszej sprawie) na okres krótszy niż 2 lata czasookres orzeczonego środka karnego nie powinien przekraczać tego okresu próby. Dlatego też wniosek prokuratora o dostosowanie okresu

próby warunkowego umorzenia postępowania do wysokości orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów, chociaż rozstrzygnięty przez Sąd Okręgowy zamiennie, jest zasadny.

To stanowisko znajduje potwierdzenie w Postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2002 roku I KZP 33/01 (OSNKW 2002/3-4,15).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze ze względów słusznościowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 624 § 1 kpk.